

biskupi, i oni, koji su vršili dužnost rezidencije, i oni, koji je nisu vršili, bili su bez dijecezanskog sjemeništa. Tako je duhovnu pastvu vršilo jedino redovničko svećenstvo u prvome redu franjevci koji su se osjećali više ovisni o svojim redovničkim poglavarima negoli o biskupu. Tako su nastali neugodni i veoma štetni sukobi između bosanskog biskupa i provincijala franjevačke provincije Bosne Srebrne. Uslijed svega toga veoma je zapinjao rad za slavu Božju i spasenje duša.

Uvođenje novoga Grgurova kalendara nailazilo je na teškoće u svim krajevima, osobito u Slavonskoj Podravini između Našica i D. Mihojca. Sveta Stolica morala je zbog toga odgoditi uvođenje novoga kalendara, da bi se narod sačuvao od apostazije.

Na posljednjem mjestu govori Dr. Draganović o nestanku katolika u bosanskoj Krajini, koja je nekoć bila posve hrvatski i katolički kraj. Budući da se ovdje dugo sterala hrvatsko-turska granica na kojoj se neprestano ratovalo i to na turskoj strani Vlasi Martoloz i grčko-istočne vjere, Hrvati katolici morali su iseliti ili se poturčiti ili prijeći na pravoslavlje. Upravo ovdje katolici su stradali više nego u ikojem drugom kraju.

Dr. Draganović obogatio je hrvatsku katoličku historiografiju vrlo dobrim prilogom. Upotrijebio je dosta neobjelodanih izvora iz arhiva De propaganda fide. Upotpunio je rad drugih, ali i ispravio neosnovana mišljenja te dao nove poglede. Sad baš radi na Općem šematizmu katoličke Crkve u kraljevini Jugoslaviji, a već se prije istakao valjanim radovima u almanahu »Grad na ori« te »Napretkovom kalendaru«, a osobito »Preglednom kartom katoličke Crkve u Bosni i Hercegovini«.

Butorac Josip.

Solonjević Ivan: Rusija u konclogoru, 8°, str. 300 i **Bijeg iz komunističkog raja**, 8°, str. 334. Izdanje Knjižnice dobrih romana Društva sv. Jeronima u Zagrebu, cijena din. 60, Preveo Đuro Paša.

Više nego kakav naučni izvještaj pridonijet će ispravnom poznavanju sadanjih ruskih prilika djelo Ivana Solonjevića u 2 sveska, što ih je u veoma čitljivom prijevodu Đure Paša izdalo zaslužno naše Društvo sv. Jeronima. Na preko 600 stranica niže autor tužne scene još tužnijeg života prevarenoga i zavedenoga ruskoga naroda. Svaka je stranica ove knjige pljuska u lice evropskom i izvanevropskom modernom čovječanstvu, koje već toliki niz godina gleda, gdje ludost caruje a ljudska se krv puši sveder svježja, i ako nedužno prolivena. Ostatak će u povijesti zabilježen kao najcrnji period ne samo ruske nego čovječanske povijesti pojava i vladanje boljševika, ostvarenje ideala marksističkih ideologa. O svim stvarima što zanimaju onoga tko želi upoznati život i mogućnost jednoga života pod knutom boljševičke tiranije, ovdje je govor od vjerodostojnoga svjedoka, koji je sam sa svojim sinom i bratom iskusio taj život kroz dugo vrijeme. Život u koncentracionim logorima opisuje autor živo i sugestivno. Ne manje je živ i zanimiv i drugi dio, koji prikazuje njihov bijeg iz komunističkoga raja.

Za seljački će svijet biti knjiga dosta teška. Ima u njoj mnogo rezonovanja intelektualca, izraženog dosta komplikovanim načinom. Treba je pažljivo čitati. Rečenica n. pr. na str. 105. u prvom svesku glasi ovako: »U administrativnoj praksi se taj aktiv posljednjih 12 godina rekrutirao putem originalne »naravne selekcije«, slagao se u vanredno jednoobrazan međusloj, koji je u najvećoj mjeri izvježbao u sebi — zacijelo urođena svojstva, koja su opredijelila njegovu katastrofalnu ulogu u sovjetskom gospodarstvu i sovjetskom životu.« To je za prosječnog čitača teško. Stil je autorov istina živ, ali nije jednostavan. Mnogobrojne kratice boljševičkog novoga govora još ga samo otežavaju.

Unatoč toga oteškoga stila, prijevod je vrlo dobar. Teče glatko i čita se ugodno. Prevodilac vlada potpuno ruskim jezikom i moramo mu biti zahvalni na uloženom trudu.

Obje knjige zaslužuju najtopliju preporuku, pa ih valja u što većem broju proširiti među narod po svim krajevima. One će postati najboljim anti-komunističkim propagatorima u svim krajevima naših hrvatskih zemalja, a naročito ondje gdje je agitatorima uspelo zavesti radnika ili seljaka, da i on počinje sanjati o nekom komunističkom raju. Taj mu je raj prikazao autor na način koji će mu zauvijek oduzeti volju, da za njim čezne ili da se i dalje dade zavaravati od besavjesnih polu-inteligenata, koji mu o njemu pričaju priče ali nikada ne iznose stvarnost. Stvarnost je bolna i krvava. U ovim ćete je knjigama zagledati iz najbliže blizine. A. Ž.

Dragutin Kukalj: Žrtva sv. mise, Zagreb 1938, 16°, str. 24, cijena 1 din.

Brošura poučava, kako se na najjednostavniji i najzgodniji način može liturgijski sudjelovati kod tihe sv. mise. Namijenjena je jednako školskoj mladeži kao i puku. Neka ona posluži, da se i omladina i puk počne privikavati na liturgijsko sudjelovanje kod sv. mise. Osobito neka duhovnici sa članovima društava Katoličke Akcije pomoću tih brošura počnu praktički raditi na liturgijskom polju. Preporučamo.

Jubilarno godište jeronimskih izdanja. Hrvatsko Književno Društvo sv. Jeronima izdalo je prvi svoj kalendar i prvu svoju knjigu godine 1869., prema tome su izdanja za god. 1939. *sedamdeseto godište*. To godište je stoga naročito birano i ono počinje posebnu skupinu, koja će u roku od narednih pet godina činiti jednu programatsku cjelinu i tako reći: neku pučku enciklopediju. Nove jeronimske knjige za god. 1939. jesu ove: 1. Kalendar *Danica* za god. 1939; 2. »*Zvijezde Srca Isusova*«, pjesničke priče o ugodnicima Božjim od Milana Pavelića; 3. »*Jedni grade drugi razgrađuju*« knjiga o današnjim velikim državicima; 4. »*Ispod Garičke planine*« pripovijesti iz Moslavine od seljačkoga književnika Mije Stuparića; 5. »*Kako se hrani bilje*« agrikulturna kemija od dr. M. Mohačeka; 6. »*Majka priča*«, pripoviest iz Bosne od V. Grmovića; 7. »*Naša zemlja*« knjiga o postanku zemlje od prof. B. Babića; 8. »*Žrtva Novoga Zavjeta*«, prvi dio liturgike od Dr. Kukalja i 9. »*Gospodarski život na selu*« od dr. M. Ivšića. Svih 9 knjiga zajedno stoji 50 dinara. Knjižarske cijene jesu po knjizi 10 dinara.